

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530
DOI: 10.52058/2708-7530-2023-11(41)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Мир у нашій Україні

Випуск 11(41)

2023

*Громадська наукова організація «Всеукраїнська
Асамблея докторів наук з державного управління»*

Громадська організація «Асоціація науковців України»

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 11(41)2023

Київ – 2023

*Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration"*

Public Organization "Association of Scientists of Ukraine"

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics",
Series "Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 11(41) 2023

Kiev – 2023

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41))

Наукові перспективи: журнал. 2023. № 11(41) 2023. С.1370

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р. № 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки: державне управління, право та економіка

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 27.11.2023, № 7/11-23)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних сил України, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан);

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зоряна Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна);

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Шашіца в Пілі (м. Піла, Польща);

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна);

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвоздьжвіч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гечбаія Бадрі Нодаровіч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна);

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна);

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна);

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна);

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна);

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна);

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);
Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);
Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);
Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна);
Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);
Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, MBA, адвокат (Чехія);
Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна);
Носирев Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна);
Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);
Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна);
Пархоменко-Кучевіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);
Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);
Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);
Пр'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);
Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);
Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна);
Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);
Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);
Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);
Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна);
Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна);
Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна);
Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);
Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна);
Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2023

© Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління», 2023

© Громадська організація «Асоціація науковців України», 2023

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2023

ЗМІСТІ

СЕРІЯ «Державне управління»

Kamaram Kamal Karim <i>ORGANIZATIONAL CULTURE IN THE PUBLIC SECTOR IN IRAQI KURDISTAN: A BASELINE ASSESSMENT</i>	18
Kovalchuk M.M. <i>EXPERT AUTHORITY AND TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AS FACTORS IN ENSURING THE INSTITUTIONAL CAPACITY OF THE STATE</i>	33
Білик О.О. <i>СТАТИСТИЧНІ ТА АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ</i>	49
Білюга А.Д. <i>ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ КРАЇН НАТО ДЛЯ БОРОТЬБИ З МІЖНАРОДНИМ ТЕРОРИЗМОМ</i>	65
Брюшкова Н.О., Самсонова А.О., Пинтя А.О. <i>ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІМІДЖУ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПУБЛІЧНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ</i>	77
Вербицька Г.Л. <i>РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ 4.0 ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ</i>	88
Доброгорський О.В. <i>ВІДКРИТІСТЬ ТА ГРОМАДСЬКА ЗАЛУЧЕНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИНЦИПІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	102
Дорош І.М., Вовк Р.І. <i>СОЦІАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	116
Зубчик О.А., Венгер-Рущенко Є.В. <i>ПРОБЛЕМА УЗГОДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ ТА РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ: МЕТОДИ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ПРАКТИКИ НОВОГО ПУБЛІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ</i>	126

Коваленко О.В. <i>ВНУТРІШНІ КОМУНІКАЦІЇ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ЯК АКТУАЛЬНА ПУБЛІЧНОУПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА</i>	143
Козир О.В. <i>СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МІСТА</i>	155
Корчак Н.М. <i>АНТИКОРУПЦІЙНІ ЦИФРОВІ РІШЕННЯ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ</i>	166
Костик Є.П., Алексєєнко І.В. <i>ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ТА СЕРВІСИ У ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ</i>	181
Красников Є.В. <i>УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ</i>	192
Криштанович М.Ф. <i>СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ КАРДІОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ</i>	213
Купрієнко Д.А. <i>ВПЛИВ МІННОЇ НЕБЕЗПЕКИ В АКВАТОРІЇ ЧОРНОГО МОРЯ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ</i>	221
Лазор О.Я., Телень В.Ю. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ</i>	227
Магеррамов Алі <i>ВПЛИВ ПАРАДИГМИ «GOOD GOVERNANCE» НА КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНІСТЬ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	238
Магомедов А.О. <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ</i>	252
Мануїлова К.В., Гойман Т.А., Бончужна Д.І. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ОБОРОННІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ</i>	266

Марченко Р.В. <i>СПЕЦИФІКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗІ ЗМІ В ЄС</i>	276
Мейко О.В., Федик А.О. <i>СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК РОБОТИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ</i>	287
Пастух І.Д. <i>НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	299
Приходько І.П., Стратій І.С., Шарівська К.М. <i>ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	309
Рачинський А.П., Ларіна Н.Б., Ларін С.В. <i>ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ З ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ ТА ЕЛЕКТРОНОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	319
Риков В.В. <i>РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	334
Романенко І.Г. <i>ЕВРИСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ МОДЕЛІ ВЛАДИ ТА ЛІДЕРСТВА ФРЕНЧА-РЕЙВЕНА</i>	349
Світлик М.Г. <i>ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЧИННИК ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ЗАГРОЗАМ</i>	362
Серватюк В.М., Гриценко А.М. <i>ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ НА МОРІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	369
Стретович А.В. <i>БЕЗПЕКА КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ГАРАНТІЯ ВИБОРУ БЛОКОВОГО СТАТУСУ ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	378
Струбицький Р.П. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНІ МЕДІА. АНАЛІЗ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ</i>	389

- Ульянченко Н.М.** 403
СУЧАСНІ ФОРМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК СУСПІЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ
- Ющенко Ю.С., Николаєв А.М., Пасічник М.Д., Паланичко О.В., Бузей О.В.** 419
ЗМІНИ РЕЖИМУ ВОДНОГО СТОКУ РІЧКИ СІРЕТ У ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНОГО ПОТЕПЛІННЯ

СЕРІЯ «Економіка»

- Агєєва І.М., Відоменко І.О., Новикова В.С.** 435
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ
- Агєєва І.М., Ворона О.Р.** 448
ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ
- Башлай С.В., Вдовічена О.Г., Нагорний В.В.** 461
СТАЛІСТЬ РЕСУРСІВ ТА ВІДНОВЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГІЯ: ШЛЯХИ ДО ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ
- Бужимська К.О., Ткачук Г.Ю.** 474
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ
- Деділова Т.В., Класиля Д.О., Сідельнікова В.К.** 485
ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ
- Дзюбіна А.В.** 495
ІНСТРУМЕНТИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ
- Залізнюк В.П.** 505
НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
- Ілляшенко І.О., Шмігельська Є.А., Медвідь Г.С.** 515
СТАЛІЙ ТУРИЗМ – РОЛЬ ГРОМАДИ В УПРАВЛІННІ ТА ЗБЕРЕЖЕННІ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Іоніцой-Доценко Є.Ю. <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ</i>	529
Коваль З.О. <i>ВЕКТОРНИЙ АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗРИВУ</i>	547
Корецька Н.І. <i>УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СЕРВІСНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ КП «ЛУЦЬКВОДОКАНАЛ»</i>	560
Маковецька Н.В., Бадло Н.В., Шпачинська О.С. <i>ВПРОВАДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ, ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА</i>	573
Маковецька Н.В., Струков Д.О. <i>ПОВОЄННІ МОЖЛИВОСТІ ВІДРОДЖЕННЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ</i>	586
Мацієвич Т.О. <i>ЕКОЦЕНТРИЗМ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ</i>	600
Надкерничний І.В., Трапаїдзе С.М. <i>ІННОВАЦІЙНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ</i>	612
Прокопенко Н.І., Поясник Г.В., Диняк О.В. <i>ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ</i>	625
Прохорова М.Е., Гуменюк Я.М. <i>МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА УКРАЇНІ</i>	640
Раупов Р.Б. <i>МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ</i>	652
Самородов Б.В., Половинко Б.С. <i>ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ У СПРИЯННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ: ДІЯЛЬНІСНО-ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД, АНАЛІТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	667

УДК 330.1:303.722.4

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-612-624](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-612-624)

Надкерничний Ігор Володимирович аспірант, Вінницький національний аграрний університет, кафедра аграрного менеджменту та маркетингу, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, тел.: (0432) 55-60-95, <https://orcid.org/0000-0003-2681-0071>

Трапаїдзе Софія Мурадівна кандидат економічних наук, старший викладач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, тел.: (0432) 55-60-95, <https://orcid.org/0000-0001-8977-4616>

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено інноваційність підприємств як основу для вирішення проблеми розвитку агропідприємництва. Інноваційність має стати визначальним вектором еволюції підприємств аграрного сектору економіки. Проведене дослідження створює важливе теоретико-методологічне та методичне підґрунтя для подальших досліджень проблеми інноваційного розвитку агропідприємництва, але складність і масштабність цих процесів залишаються викликом для наукового вивчення нових, недосліджених аспектів цієї проблеми. Метою даної статті є визначення сучасних основних підходів до інноваційного розвитку агропідприємництва з метою підвищення ефективності та стійкості агропідприємництва в Україні. Для ефективного розвитку агропідприємництва необхідно вдосконалювати систему управління процесами, особливо управління інноваціями. Інноваційний процес є важливим фактором стимулювання економічного розвитку та виведення суспільства на нові висоти. Тому інноваційне підприємництво вважається ефективним інструментом розвитку і трансформації економічної системи, важливим чинником забезпечення стійкої конкурентоспроможності та засобом підвищення добробуту населення. Необхідною умовою інтеграції до Європейського освітнього простору є зміцнення стратегічного партнерства між вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами та підприємствами, гармонізація освітнього, науково-дослідного та виробничого секторів, підготовка висококваліфікованих кадрів. Визначаючи організаційно-економічні механізми розвитку інноваційного підприємництва, можна сказати, що вони являють собою

сукупність форм і методів інноваційної діяльності, які взаємодіють з метою забезпечення науково-технічного прогресу в агропромисловому комплексі.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, аграрне підприємництво, сталий розвиток, інноваційна модель.

Nadkernychnyi Ihor Volodymyrovych Postgraduate, Vinnytsia National Agrarian University, Department of Agrarian Management and Marketing, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, tel.: (0432) 55-60-95, <https://orcid.org/0000-0003-2681-0071>

Trapaidze Sofiia Muradivna Candidate of Economic Science, Senior Lecturer of Department of Agrarian Management and Marketing, Vinnytsia National Agrarian University, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, tel: (0432) 55-60-95, <https://orcid.org/0000-0001-8977-4616>

INNOVATIVENESS OF THE ENTERPRISE AS A KEY FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL BUSINESS IN UKRAINE

Abstract. The article examines the innovativeness of enterprises as a basis for solving the problem of agribusiness development. Innovation should become a determining vector of the evolution of enterprises in the agrarian sector of the economy. The conducted research creates an important theoretical, methodological and methodical basis for further research into the problem of innovative development of agribusiness, but the complexity and scale of these processes remain a challenge for the scientific study of new, unexplored aspects of this problem. The purpose of this article is to determine the modern main approaches to the innovative development of agribusiness in order to increase the efficiency and sustainability of agribusiness in Ukraine. For the effective development of agribusiness, it is necessary to improve the process management system, especially innovation management. The innovation process is an important factor in stimulating economic development and bringing society to new heights. Therefore, innovative entrepreneurship is considered an effective tool for the development and transformation of the economic system, an important factor in ensuring sustainable competitiveness and a means of improving the welfare of the population. A necessary condition for integration into the European educational space is the strengthening of strategic partnerships between higher education institutions, research institutions and enterprises, harmonization of the educational, research and production sectors, training of highly qualified personnel. Determining the organizational and economic mechanisms of the development of innovative entrepreneurship, we can say that they represent a set of forms and methods of

innovative activity that interact to ensure scientific and technical progress in the agro-industrial complex.

Keywords: innovative entrepreneurship, agrarian entrepreneurship, sustainable development, innovative model.

Постановка проблеми. На сьогодні в наукових колах беззаперечним є той факт, що економічне зростання в Україні неможливе без активізації інноваційної діяльності, в тому числі в аграрному секторі економіки. Провідними країнами світу є країни з високим рівнем технологічного розвитку та наукового потенціалу не залежно від того, якими природними ресурсами вони володіють. Міжнародна практика свідчить, якщо у ВВП країни частка інноваційної продукції складає менше 20%, то національна продукція втрачає конкурентоспроможність. Так, середньоєвропейський показник складає 25-35%. В Україні зростання ВВП на основі нових технологій дорівнює лише 0,7% [1].

Економічна нестабільність, обмеженість фінансових ресурсів і політична криза в країні створюють низку проблем для розвитку агропідприємництва. Основою для їх вирішення є інновації, які мають стати найважливішим вектором розвитку сільськогосподарських підприємств. Водночас недостатнє фінансування інноваційних проєктів, високий ризик інновацій та низький рівень комерціалізації наукових розробок перешкоджають переходу до інноваційної моделі розвитку підприємств. Сьогодні більшість експертів наголошують на тому, що освітній і науковий потенціал сільськогосподарських вишів і науково-дослідних інститутів за правильного вкладення коштів може стати надійним підґрунтям для виробництва і трансферу інновацій, сприяти перетворенню нових знань на визначальний фактор виробництва. Саме тому подальший розвиток аграрного сектору, який має стратегічне значення для забезпечення національної продовольчої безпеки, можливий лише на основі інноваційного розвитку та його відповідного інфраструктурного забезпечення, що потребує глибоких теоретичних і практичних досліджень.

У період реформування сільськогосподарського сектора економіки було втрачено дві третини парку тракторів, комбайнів і вантажних автомобілів. Нині один зареєстрований трактор займає понад 100 га ріллі, а один комбайн - понад 250 га посівів ранніх зернових культур, а в деяких районах - понад 300 га. У результаті втрати зерна становлять від 5 до 10 мільйонів тонн на рік, при цьому значна частина зерна йде на корми. Рівень технічної готовності сільськогосподарської техніки в напружений період роботи не перевищує 70-75%, що призводить до значного недотримання технічних регламентів вирощування сільськогосподарських культур [2]. Крім того, фінансово-

економічна діяльність сільськогосподарських підприємств часто супроводжується низькою соціальною та екологічною відповідальністю. Це призводить до зростання загрози національній продовольчій безпеці, безробіття та трудової міграції із сільської місцевості. Широкі чинники розвитку сільського господарства практично вичерпані, і перехід до інноваційних моделей розвитку з науково обґрунтованими принципами управління в аграрному секторі є найоптимальнішим на даному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження показали, що інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України можливий лише за наявності конструктивного консенсусу між найважливішими суб'єктами агробізнесу – державою, великими агрохолдингами, малим бізнесом, місцевими територіальними громадами, науковими установами, ефективність можлива. установ і споживачів. Проте держава в сучасних умовах залишається найважливішим інститутом інноваційної трансформації аграрного сектору. Він має підтримувати інноваційну діяльність шляхом поєднання методів прямого, непрямого та контрольованого впливу на основі високих технологій проекту, економічності, критеріїв самодостатності та екологічної стійкості, орієнтації на виробництво та використання новітнього обладнання та технологій для вітчизняного виробництва, імпортої заміни. та створити нові робочі місця.

Дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених підтверджують, що активізація інноваційної діяльності є ключовим фактором економічного зростання, а інноваційний розвиток має свої визначальні риси та складові. Роботи В. Деля, П. Друкера, І. Кірцнера, М. Хенрексона та Й. Шумпетера детально висвітлюють аспекти переходу від класичного до інноваційного підприємництва та роль підприємця-новатора в реалізації інноваційних ініціатив. Також вітчизняні науковці, зокрема О. Бородіна, О. Гудзинський, О. Єрмаков, Л. Курило, А. Ліссітса, О. Лузан, К. Прокопенко, Н. Сіренко та О. Шпикуляк, досліджують теоретико-методичні підходи щодо ресурсного забезпечення інноваційного розвитку та галузеві особливості інноваційних процесів в аграрному секторі економіки. Всі ці дослідження надають вагому теоретичне, методологічне та методичне підґрунтя для подальшого вивчення проблем інноваційного розвитку аграрного підприємництва, проте складність та масштабність цих процесів залишається викликом для наукових пошуків нових, недосліджених аспектів цієї проблеми.

Метою статті є визначення сучасних фундаментальних підходів інноваційного розвитку аграрного підприємництва для підвищення ефективності та сталості його функціонування в Україні.

Створення та використання нових знань, підприємницькі підходи, орієнтовані на інновації, та інноваційна діяльність, що ґрунтується на творчому мисленні, є ключовими факторами, що визначають темпи економічного зростання та рівень соціального розвитку. Передумовами економічної системи, що добре функціонує, є розвиток науки і техніки, впровадження

нових технологій і маркетингових методів завоювання ринку. Творче та інноваційне функціонування особливо важливе в агропідприємстві, яке передбачає реалізацію нових ідей і проєктів.

Виклад основного матеріалу. Дослідження розкриває особливості інноваційного розвитку суб'єктів сільськогосподарського сектору економіки:

- Інноваційна та сільськогосподарська діяльність характеризується високим рівнем невизначеності, що може призвести як до успіху, так і до ризику втрати ресурсів.

- У багатьох випадках співробітники сільськогосподарських підприємств недостатньо інноваційні, що ускладнює впровадження інноваційних технологій в управління.

- Відсутність системного підходу до застосування інноваційних рішень робить їх впровадження неефективним.

- Фермери здебільшого не купують готові технології вітчизняного виробництва, а використовують технології, розроблені власними силами.

Сучасною тенденцією, що підтримує інноваційний процес у сільському господарстві, є використання кластерів. Кластери - це осередки об'єднання бізнес-структур у виробничих зонах або регіональних одиницях, що добровільно формуються на основі бази знань та генерації бізнес-ідей з метою створення нової вартості. Роль і значення кластерної системи в підтримці інноваційної сільськогосподарської продукції полягає в тому, що ефективно розповсюдження наукових знань і винаходів, політика розповсюдження більш передових технологій та навичок, а також синергетичний ефект можуть підвищити конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції та створити самодостатнє сільське суспільство, якщо учасники кластера сконцентруються на позитивних результатах.

Як один з основних напрямів сучасної сільськогосподарської політики, "сільськогосподарська політика в епоху технологічної революції 4.0" набула важливого значення в останнє десятиліття [3]. Технологічна революція 4.0 відноситься до нової парадигми, яка об'єднує передові виробничі технології з інтелектуальними цифровими технологіями. Очікується, що ці чотири фундаментальні технології, включно з Інтернетом речей, цифровими екосистемами, аналітикою великих даних і цифровими платформами, принесуть революційні зміни в соціально-економічний розвиток. Зокрема, використання розумних продуктів, інтегрованих екосистем і нових робочих моделей надасть виняткові можливості для зростання, продуктивності та конкурентоспроможності підприємств і галузей. За даними Forbes, 2018 року інвестиції в розвиток технологій зросли більш ніж удвічі - з 4,6 млрд доларів США 2015 року до 10 млрд дол. США, порівняно з 4,6 млрд доларів США у 2015 році.

Інновації в сільськогосподарському секторі мають свої особливості. По-перше, забезпечення екологічної безпеки та раціональне використання природних ресурсів стають основними цілями сектора. По-друге, процес

інновацій у сільськогосподарському секторі зачіпає цілу низку різних галузей, включно з економічною, організаційною, технічною і технологічною. Загальна мета - створення нових видів. По-третє, оскільки сільськогосподарська продукція безпосередньо впливає на здоров'я і рівень життя людини, інновації в сільськогосподарському секторі повинні підвищувати якість продукції, зберігати природні характеристики і забезпечувати безпеку споживачів. Для створення загальної моделі економічного розвитку аграрного сектора та вибору оптимальної стратегії необхідно враховувати позитивний досвід інших країн, а також урахувати вітчизняні соціально-економічні та природні особливості, забезпечуючи при цьому національну безпеку. (Рис 1.)

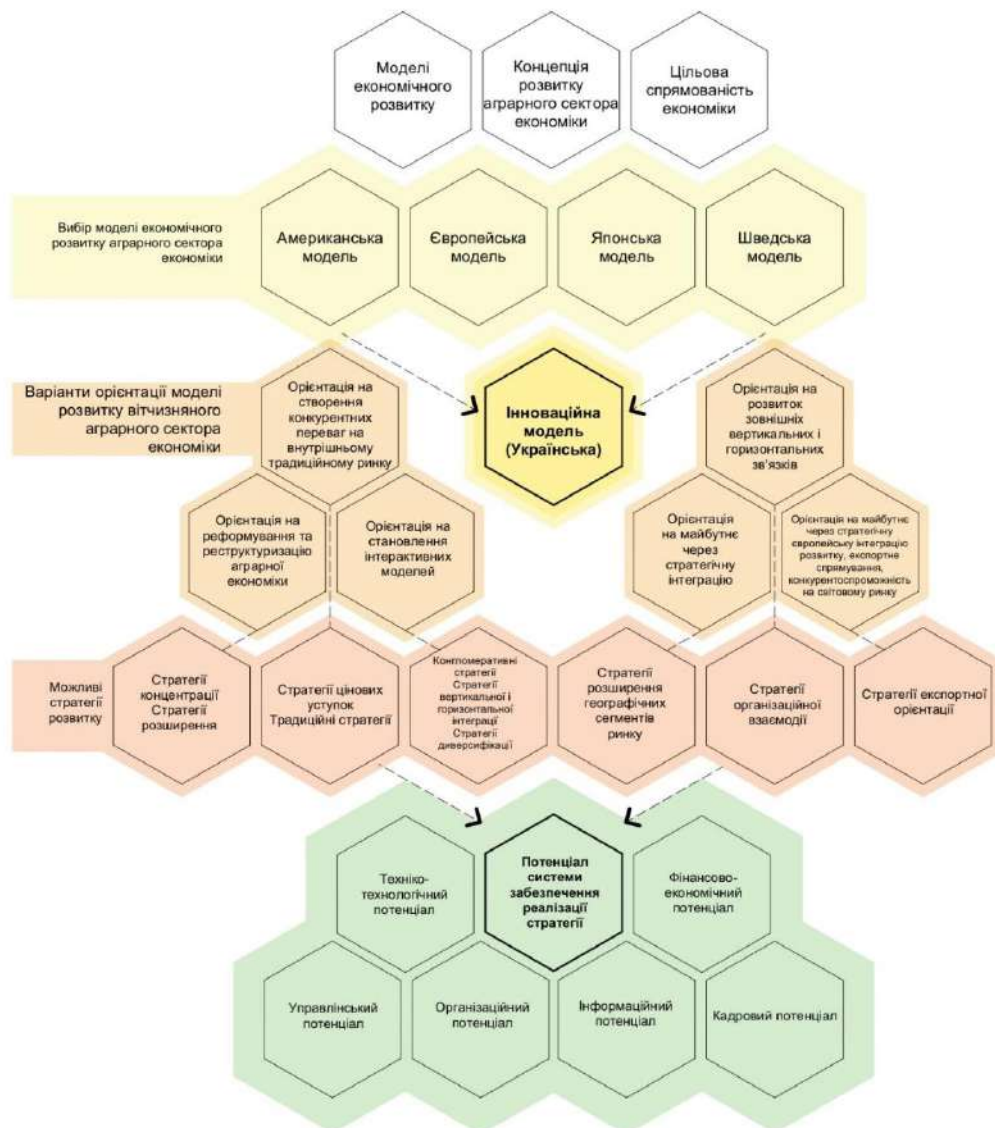

Рис. 1. Формування моделі розвитку аграрного сектора економіки [4].

Нині сільськогосподарський та IT-сектор в Україні є перспективними: IT-компанії стають дедалі активнішими в сільськогосподарському секторі та в розробці програмних рішень для агробізнесу. Наприклад, компанія Bvblogic з Івано-Франківська має 10-річний досвід розроблення програмного забезпечення для агрохолдингів; AgTech Ukraine працює над формуванням ринку AgTech, розробляє платформу для обміну інформацією між IT- та сільськогосподарськими секторами, а також розробляє платформу для розвитку наявних та інформування фермерів щодо потенціалу нових технологій та їх взаємовигідного використання. AgTech Ukraine також розробляє нові продукти та надає консультаційну та сервісну підтримку. AgTech Ukraine є провідним постачальником сільськогосподарських біотехнологій, програмного забезпечення для управління фермами, датчиків та Інтернету речей, сільськогосподарської робототехніки, механізації та обладнання, біоенергії та інноваційних рішень для сільськогосподарського підприємництва, включно з новими сільськогосподарськими системами, такими як біоматеріали, криті ферми та аквакультура.

Для ефективного розвитку сільськогосподарського підприємництва необхідно вдосконалювати систему управління процесами, зокрема інноваційним менеджментом. Для цього необхідно оптимізувати розподіл ресурсів на інноваційні проекти та перенести акцент в управлінні інноваціями на стадію проектування. Однак нині управління інноваційним процесом у сільському господарстві має недоліки, такі як відомчість в управлінні бюджетними ресурсами, непрозорість розподілу бюджетних коштів, високий рівень бюрократизму та корупції в системі управління. Для вдосконалення механізмів управління інноваціями необхідно зміцнювати комунікаційні зв'язки між учасниками агробізнесу, формувати кадрові ресурси для інновацій та розробити національну стратегію розвитку сільськогосподарського сектору за участю експертів із сектору місцевого самоврядування.

Л. Крючко запропонував розглядати інноваційну діяльність у сільському господарстві на чотирьох етапах, вивчаючи її економічну сутність та основні стадії [5]. Зокрема, інноваційне підприємництво базується на економічних відносинах між виробниками інноваційного продукту та його споживачами в контексті розробки новацій, апробації та перевірки їх, відтворення новацій і впровадження їх у виробництво. Згідно з автором, в Україні на цих етапах діють такі суб'єкти:

- мережа науково-дослідних інститутів НААНУ та Міністерства аграрної політики та продовольства України займаються розробкою новацій;
- наукові установи, спеціальні державні установи та організації займаються апробацією та перевіркою;

- насінницькі господарства, племінні заводи, машинобудівні підприємства, біологічні фабрики тощо відповідають за відтворення новацій;
 - а суб'єкти підприємницької діяльності відповідають за впровадження розробок у виробництво.

Фахівці з селекції, біологи, техніки та інші експерти, а також ІТ-фахівці працюють над пошуком новітніх рішень. Завдяки останнім за останні роки умови та ефективність роботи багатьох підприємств суттєво змінилися. Сьогодні визначено вісім ключових напрямів ІТ-інновацій у сільськогосподарському секторі. (див. таблицю 1).

Таблиця 1.

Інновації інформаційних технологій в аграрному секторі економіки

Напрями	Переваги застосування
1	2
1. Планування та аналітика	Аналітичні системи сприяють ефективному плануванню чергування та розташування рослин, зменшенню впливу кліматичних умов на процеси посівів та зборів, автоматизації систем поливу, внесення добрив та пестицидів, а також оптимізації цих процесів.
2. CRM та HRM системи	Застосування спеціалізованих систем спрощує управління взаємодією з клієнтами, партнерами та персоналом підприємства. Наприклад, вони дозволяють персоналізувати підхід до кожного клієнта і розробляти стратегії, що забезпечують зростання обсягів продажу та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку. Крім того, такі системи дозволяють в режимі онлайн надавати інструкції співробітникам, відповідати на їх запити та оцінювати їх ефективність.
3. Моніторинг у тваринництві	Сучасні інформаційні системи моніторингу забезпечують можливість автоматизувати планування структури стада, виконання ветеринарних процедур, формування раціону харчування, а також підтримувати оптимальний мікроклімат на фермах.
4. Картографія	Сучасні електронні картографічні рішення дозволяють ефективно вирішувати типові проблеми аграрних компаній. Вони забезпечують аналіз ґрунтів, супутникові знімки з NDVI та картування врожайності культур. Крім того, вони дозволяють визначити найбільш продуктивні ділянки, відстежувати динаміку розвитку культур та прогнозувати врожайність.
5. Аналітика та прийняття раціональних рішень	Аналітичні системи сучасності надають можливість автоматичного розрахунку потреби в насінні, засобах захисту рослин, добривах, а також управління бюджетом агропідприємства, з основою на ефективності.
6. Логістичні рішення	Сучасні логістичні ІТ-рішення призначені для оптимізації маршрутів збору та доставки готової продукції, що дозволяє досягти економії витрат на доставку, зменшити ризик псування продукції та підвищити якість процесів заготівлі. Впровадження автоматизованих логістичних рішень у практичну діяльність аграрних підприємств зменшує непродуктивні витрати суб'єктів господарювання.

1	2
7. Мобільність	Смартфони та мобільні додатки надають можливість відслідковувати та контролювати транспортні засоби та водіїв, надавати нагадування, попередження та супроводження, а також підтримувати їх у роботі. Мобільні додатки забезпечують цілодобовий доступ до необхідної інформації, а також дозволяють миттєво вносити дані до системи та поширювати їх серед працівників.
8. Моніторинг техніки	Впровадження системи моніторингу техніки на базі GPS-трекінгів дозволяє аграрним компаніям покращити планування поточного та капітального ремонту, попереджати передчасне зношення деталей та техніки за рахунок системи обліку та нотифікацій. Крім того, така система дозволяє будувати графіки завантаженості техніки, планувати безпечно використання та миттєво передавати інформацію про стан земельної ділянки та насаджень до головного офісу компанії та інших відділів.

Джерело: побудовано за матеріалами [6].

Закон України "Про інвестиційну діяльність" передбачає використання інноваційної діяльності з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та соціальну сферу. Такий підхід передбачає:

- випуск і поширення нових технологій та техніки;
- реалізацію науково-технічних програм з довготерміновою окупністю витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для втілення якісних змін у стані продуктивних сил;
- розробку та впровадження ресурсозберігаючих технологій, призначених для покращення соціального становища та екологічного стану [7].

Процес інновацій є важливим чинником стимулювання економічного розвитку та просування суспільства до нових висот. Тому інноваційне підприємництво розглядається як ефективний інструмент розвитку і трансформації економічної системи, важливий чинник забезпечення стійкої конкурентоспроможності та засіб підвищення добробуту населення. Виконання цієї функції є однією з найважливіших особливостей сучасного підприємництва в розвинених країнах, з якими громадяни пов'язують свої надії на економічний розвиток [8].

У сучасну епоху, розвиток аграрного сектору залежить від людей з креативним мисленням та інноваційних підприємців, а не тільки від навичок. Тому, аграрна освіта та наука відіграють важливу роль у підготовці висококваліфікованих фахівців з інноваційним мисленням. Згідно з В. Делієм, інноваційне мислення є поєднанням раціональної, інтелектуальної та творчої складових, що дозволяє проникати у сутність явищ та створювати інноваційні рішення, які покращують життя людей [9]. Отже, сучасні заклади вищої освіти повинні стимулювати розвиток різних видів інноваційного мислення. (Рис.2)

Необхідний добре налагоджений організаційно-економічний механізм функціонування інноваційного підприємництва. Визначаючи організаційно-економічні механізми розвитку інноваційного підприємництва, можна сказати, що вони являють собою сукупність форм і методів інноваційної діяльності, що взаємодіють для забезпечення науково-технічного прогресу в агропромисловому комплексі. Структура організаційно-економічних механізмів має бути всеохоплюючою і включати дві групи: організаційні та економічні.

До основних компонентів організаційних механізмів належать планування та організація науково-дослідних, дослідно-конструкторських та інформаційних робіт зі створення інновацій, надання та поширення інформації для підтримки інновацій та впровадження інновацій у виробництво. Однак найважливішим компонентом є етап впровадження інновацій, який потребує ефективної державної підтримки у зв'язку з обмеженою платоспроможністю сільськогосподарських виробників [10].

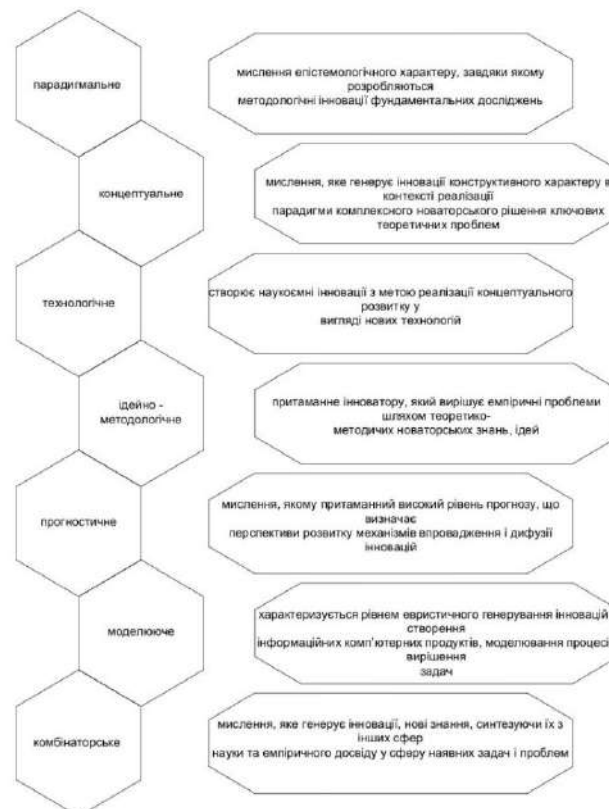

Рис. 2. Види інноваційного мислення
Джерело: побудовано за даними [9].

Отже, до економічних складових можна віднести наступне: фінансування та кредитування створення, поширення та впровадження інновацій; оподаткування та страхування підприємств, що створюють та впроваджують

новітні технології; ціноутворення на науково-технічну продукцію; стимулювання науки та створення інновацій на різних рівнях.

Для інноваційного розвитку сільськогосподарського сектору необхідний розвиток освіти в цьому напрямі, що потребує самоорганізації закладів вищої освіти в інноваційні інститути. Такі виші мають зосередитися на розвитку освіти та науки, які є ключовими ресурсами для нової економіки, заснованої на знаннях. Операційні підсистеми таких вишів мають бути ближчими до зовнішнього середовища, щоб можна було відчувати його коливання. Це проявляється в розвитку університетських комплексів і мереж [11]. Освітній компонент цих підсистем має бути спрямований на пошук нових та інноваційних форм навчання, забезпечення впровадження систем безперервної освіти та підвищення інформованості персоналу за допомогою інформаційних мереж. Фінансово-освітня складова включає вивчення ринку, пошук нових контактів і форм інтеграції, впровадження соціальних та управлінських інновацій.

Динамічна підсистема орієнтована на розширення територіального охоплення вищих аграрних навчальних закладів до рівня регіонів, забезпечуючи інтеграцію з виробниками та передачу інновацій [11], що сприяє розвитку інфраструктури аграрного бізнесу. Університет має перспективу створення таких структур, як бізнес-інкубатор, дорадча служба та центр передачі технологій.

Висновки. Умовою інтеграції до Європейського освітнього простору є зміцнення стратегічного партнерства між вищими навчальними закладами, дослідницькими організаціями та компаніями з метою гармонізації освітнього, дослідницького та виробничого секторів у підготовці висококваліфікованих кадрів [12; 13]. Організаційна форма консорціумів, таких як Науково-виробничий консорціум "Південні", вважається найбільш ефективним способом досягнення цих цілей. Крім того, впровадження навчально-наукових центрів, студентських ферм і нових освітніх програм дасть змогу зміцнити інноваційний потенціал сільськогосподарської освіти і науки, впроваджувати і поширювати інновації та активізувати інноваційний розвиток сільськогосподарського підприємництва.

Необхідно спрямовувати інституційні заходи на підвищення ефективності аграрного інноваційного підприємництва. Основним показником ефективності інноваційних та інвестиційних заходів є рівень рентабельності, а також продуктивність праці, фондомісткість, фондівдача інноваційно-технологічних ресурсів, продуктивність земель та виробництво екологічно чистої продукції - як похідні показники.

Література :

1. Архієрев С. Підвищення ролі регіонів у випуску високотехнологічної та інноваційної продукції: міжнародний досвід., URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/5.htm>. (дата звернення 24.09.23).
2. Концепція Державної цільової економічної програми впровадження в агропромислому комплексі новітніх технологій виробництва сільськогосподарської продукції до 2016 року URL: <http://www.minagro.kiev.ua/page/?8884> (дата звернення 15.09.23).
3. Ліссітса А. 50 питань і відповідей про агрополітику. URL: <https://agrokebety.com/book-ua> (дата звернення: 19.04.2023).
4. Сіренко, Н. М., О. І. Мельник. "Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку аграрного сектора економіки." *Миколаївський національний аграрний університет*. 2013. URL: <https://www.sworld.com.ua/simproz2/105> (дата звернення 10.09.23).
5. Крючко Л.С. Економічна суть та основні стадії інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Л.С. Крючко. *Агросвіт*. 2010. № 10. С. 27-32.
6. IT-інновації в агробізнесі / Офіційний сайт Українського проєкту бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP). URL: <https://uhbdp.org.ua/news/innovatsijiv-apk/1306-it-innovatsiiv-ahro-biznesi-8-kliuchovykh-napriamkiv-pro-iaki-vam-varto-diznatys> (дата звернення 09.07.2023).
7. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. №1560-XII (зі змінами та доповненнями) URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws>. (дата звернення 24.09.23).
8. Тивончук С.О. Методологічні підходи щодо управління інноваційною діяльністю / С.О. Тивончук, С.В. Тивончук. *Економіка АПК*. 2005. № 12. С. 67-71.
9. Капіца В.Ф. "Філософія науки як ноосфера інноваційного мислення і ноо-пізнання." Кривий Ріг. 2018.
10. Санду І. Активізація інноваційної діяльності в АПК. *АПК: економіка, управління*. 2005. №11. С. 73-79.
11. Сіренко Н. М., Мельник О. І. Розвиток інноваційного підприємництва в аграрному секторі економіки України : *монографія*. Миколаїв : МНАУ, 2016. 243 с.
12. Шибанін В.С. Дуальна форма освітньої підготовки висококваліфікованих фахівців для аграрної сфери України. *Економіка АПК*. 2018. № 7. С. 5-15.
13. Hrytsai, Serhii. "CRYPTOCURRENCY IN THE DECLARATIONS OF GOVERNMENT OFFICIALS: A TOOLKIT FOR MONEY LAUNDERING (TRENDS AND EXPERIENCE OF COUNTERACTION, BY THE EXAMPLE OF UKRAINE)." *Access to Justice in Eastern Europe* (2023): 81. <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-6.3-a000333>

References:

1. Arkhiyerev S. (2022) Pidvyschennia roli rehioniv u vypusku vysokotekhnolohichnoi ta innovatsiinoi produktsii: mizhnarodnyi dosvid [Increasing the role of regions in the production of high-tech and innovative products: international experience] Arkhiyerev S., Popadynets O. Retrieved from: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/5.htm>. [in Ukrainian].
2. Kontsepsiia Derzhavnoi tsilovoi ekonomichnoi prohramy vprovadzhennia v ahropromyslovomu kompleksi novitnikh tekhnolohii vyrobnytstva silskohospodarskoi produktsii do 2016 roku [The concept of the State targeted economic program for the implementation of the latest technologies for the production of agricultural products in the agro-industrial complex by 2016]. Retrieved from: <http://www.minagro.kiev.ua/page/?8884>. [in Ukrainian].
3. Lissitsa A. (2019) 50 pytan i vidpovidei pro ahropolityku [50 questions and answers about agricultural policy]. Retrieved from: <https://agrokebety.com/book-ua> [in Ukrainian].

4. Sirenko N., Melnyk O., (2013) Innovatsiine pidpriemnytstvo yak skladova stratehii rozvytku ahrarnoho sektora ekonomiky [Innovative entrepreneurship as a component of the strategy for the development of the agrarian sector of the economy]. *Mykolaivskyi natsionalnyi ahrarnyi universytet - Mykolayiv National Agrarian University*. [in Ukrainian].

5. Kryuchko L. (2010) Ekonomichna sut ta osnovni stadii innovatsiinoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Economic essence and main stages of innovative activity of agricultural enterprises]. *Argosvit – Argroworld*, 10, 27-32 [in Ukrainian].

6. IT-innovatsii v ahrobiznesi / Ofitsiyni sait Ukrainського proiektu biznes-rozvytku plodoovochivnytstva [IT innovations in agribusiness / Official website of the Ukrainian fruit and vegetable business development project]. <https://uhbdp.org/ua/news/innovatsijiv-apk/1306-it-innovatsii-v-ahro-biznesi-8-kliuchovykh-napriamkiv-pro-iaki-vam-var-to-diznatys> [in Ukrainian].

7. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18 veresnia 1991 r. №1560-XII (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On investment activity: Law of Ukraine dated September 18, 1991 No. 1560-XII (with amendments and additions)]. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws> [in Ukrainian].

8. Tyvonchuk. S. (2005). Metodolohichni pidkhody shchodo upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu [Methodological approaches to the management of innovative activities]. *Ekonomika APK – AIC Economy*, 12, 67-71 [in Ukrainian].

9. Kapitsa V. (2018). Filosofii nauky yak noosfera innovatsiinoho myslennia i noo-piznannia [Philosophy of science as a noosphere of innovative thinking and noo-cognition]. *Kryvyi Rih* [in Ukrainian].

10. Sandu I. (2005) Aktyvizatsiia innovatsiinoi diialnosti v APK [Activation of innovative activity in the agricultural sector] *APK: ekonomika, upravlinnya – AIC: economy, management*, 11, 73-79 [in Ukrainian].

11. Sirenko N., Melnyk O., (2016) Rozvytok innovatsiinoho pidpriemnytstva v ahrarnomu sektori ekonomiky Ukrainy [Development of innovative entrepreneurship in the agricultural sector of the economy of Ukraine] *Mykolaivskyi natsionalnyi ahrarnyi universytet - Mykolayiv National Agrarian University*, 243 [in Ukrainian].

12. Shebanin V. (2018) Dualna forma osvithoi pidhotovky vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv dlia ahrarnoi sfery Ukrainy [Dual form of educational training of highly qualified specialists for the agricultural sector of Ukraine] *Ekonomika APK – AIC Economy*, 7, 5-15 [in Ukrainian].

13. Hrytsai, Serhii. "CRYPTOCURRENCY IN THE DECLARATIONS OF GOVERNMENT OFFICIALS: A TOOLKIT FOR MONEY LAUNDERING (TRENDS AND EXPERIENCE OF COUNTERACTION, BY THE EXAMPLE OF UKRAINE)." *Access to Justice in Eastern Europe* (2023): 81. <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-6.3-a000333>